

Näringsdepartementet

Infrastrukturministern

Svar på fråga från Torfinn Oppheim (Norge, Soc.dem.gr)

Inom ramen för Nordiska rådet har följande fråga ställts av Torfinn Oppheim. Sverige har i rollen av ordförande i rådet samordnat ett svar på frågan.

Fråga: *Hva kan gjøres for å oppnå en felles Nordisk luftblokk på flysikkerhet?*

Enligt EU-lagstiftningen kring det gemensamma luftrummet (*Single European Sky*) ska staterna bilda s.k. funktionella luftrumsblock (FAB) genom att sammanlägga sina luftrum med minst en annan medlemsstat i syfte att samarbeta för att uppnå ökad kapacitet och ökad effektivitet för flygtrafikledningen inom det europeiska gemensamma luftrummet. Tidsfristen för att etablera de funktionella luftrumsblocken gick ut i december 2012.

Danmark och Sverige har ett etablerat samarbete och ett regeringsavtal undertecknades i december 2009. Inom DK/SE – FAB har gemensam operativ flygledning för undervägstjänster (en-route) etablerats sedan sommaren 2012. Gemensam utbildning av flygledare och gemensamt tekniskt system för flygtrafikledningstjänst finns också.

Estland, Finland, Lettland och Norge har etablerat ett samarbete baserat på ett mellanstatligt avtal som trädde ikraft i december 2012. Samarbetet heter NEFAB – *North European Functional Airspace Block*. Avtalet öppnar för samarbete om alla relevanta aspekter av flygtrafikledning och tjänsteutövningen inom området. Danmark, Sverige och också Island deltog inledningsvis i förberedelserna av etableringen av NEFAB men valde under första halvåret av lämna samarbetet. Det var olika ambitionsnivåer och olika prioriteringar som ledde till det då inte gick att enas om att gemensamt luftrumsblock för samtliga nordiska stater och Estland och Lettland skulle etableras.

I ingressen till NEFAB-avtalet framhålls angelägenheten av ett nära samarbete med grannländer, och då särskilt Danmark, Island och Sverige. Det dansk/svenska regeringsavtalet om DK/SE-FAB innehåller också en klausul som möjliggör för andra stater att ansluta sig till det samarbetet.

En åtgärd för att bidra till ett närmade mellan DK/SE-FAB och NEFAB har gjorts genom en ministerdeklaration undertecknad den 11 mars i 2013. Ministerdeklarationen understryker en gemensam ambition om att utveckla samarbete som på sikt kan leda till en möjlig konsolidering av de två luftrumsblocken. Konkret innebär samarbetet i ett initialt skede att så kallad fri ruttplanering för flygningar (Free Route Airspace) ska kunna tillämpas inom det samlade luftrummet för de sex stater som ingår i DK/SE-FAB och NEFAB innan utgången av 2015. Det är tjänsteleverantörerna i de berörda staterna som ska leverera denna tjänst. Tjänsten ska ge positiva effekter för luftrumsanvändarna genom att kortare flygrutter kan uppnås. Ministerdeklarationen understryker också en gemensam ambition om att uppmuntra tjänsteleverantörerna att samarbeta över landsgränserna.

Tjänsteleverantörerna inom de sammanlagt sju staterna som är berörda har ingått ett samarbetsavtal. Vidare har tillsynsmyndigheterna i de sju staterna också etablerat ett samarbete. En samordningsgrupp mellan ministerierna ansvariga för lufttransport i Danmark, Estland, Finland, Lettland, Norge och Sverige har också etablerats i enlighet med ministerdeklarationen. Sannolikt är det goda exempel på effektivitetsvinster för flygtrafikledningstjänster som kan leda till fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna. Samordningsgruppen mellan ministerierna ska bidra till att målsättningarna i ministerdeklarationen blir genomförda genom att gruppen eller dess medlemmar aktivt uppmuntrar och föreslår konkreta samarbetsprojekt mellan tjänsteleverantörerna.

Rörande Island som formellt inte ingår i något av de nordisk/baltiska luftrumsblocken gör Island gällande att deras luftrum ligger inom en annan storregional indelning enligt FN:s organ för civilluftfart ICAO än vad de nordisk/baltiska luftrummen gör. Detaljerade regler för luftfartens organisation är därför svåra att åstadkomma. Island menar också att 1975 års fördrag mellan Danmark och Island om tillhandahållande av undervägstjänster (en-route) över Grönland är ett exempel på långsiktigt samarbete som bör kunna ses uppfylla kraven till ett funktionellt luftrumsblock. Island deltar därutöver i de redan nämnda sju-statssamarbetena som etablerats mellan dels tjänsteleverantörer, dels tillsynsmyndigheter.

Catharina Elmsäter-Svärd
Infrastrukturminister